

**Havent tingut noticia, certa persona, trobarse
instat ab suplica lo magistrat de la Llotja del Mar,
de diferents gremis de la present ciutat, perque
coadjuvas en quant fos possible lo librero comers
y extensiò de las fabricas de est Principat ...**

[Barcelona? : s.n., ca. 1700].

Vol. encuadernado con 26 obras

Signatura: FEV-AV-M-04356 (24)

La obra reproducida forma parte de la colección de la Biblioteca del Banco de España y ha sido escaneada dentro de su proyecto de digitalización

<http://www.bde.es/bde/es/secciones/servicios/Profesionales/Biblioteca/Biblioteca.html>

Aviso legal

Se permite la utilización total o parcial de esta copia digital para fines sin ánimo de lucro siempre y cuando se cite la fuente

AVENT tingut noticia, certa persona, trobarse instat ab suplica lo magistrat de la Llotja del Mar, de diferents Gremis de la present Ciutat, perque coadjuvas en quant fos possible lo libero comers, y extenciò de las fabricas de est Principat en ocasiò tan favorable, y oportuna, de celebrar sa Magestat (Deu lo guarde) Corts Generals en est Principat, y noduptanse, que dit magistrat aura acudir à sa S. Illustrissima ab rendida suplica, y representació; y que axi mateix auran acudir alguns Gremis ab ella, per la extinció del dret de Bolla, que tan nociu y prejudicial es, no sols al comers, sino també à las fabricas, que bastantament ho claman tots los Pobles de Cathalunya, y tots los naturals de ella; y tenint compassió dita persona, à clamors tant generals comjustos, li à aparegut indispensable posar à la gran comprehenciò de sa S. Illustrissima, las reflexions següents.

Es notori en las divinas, y humanas lletras, lo benefici que resultà al publich de la opulencia del libre comers; puix en aquellas se refereix la forma de la Ciutat de Tiro, poderossissima per causa de la mercancia, y en estas se lligen moltas Ciutats, que degueren los realces de son nom; à la abundancia del comers. Per esta raho noy ha politich algu, axi antich, com modern, que no aconselle als Monarcas la maxima de que procuren, que en sos Regnes sic abundant la mercancia; perque ab ella feràn richs los habitants, y en la riquesa de estos, està assegurada la de son Princep. Consideraren esta inportancia los Serenissims Senyors Reys de Aragò de felis memoria, quant en diferents Corts, y Constitucions collocades baix lo titol: de comercis, y seguretats de camins; sollicitaren, que no faltas esta tan important conveniencia al Princep de Cathalunya, medi que tal vegada en las edats passadas, lo feu predominant en los mars del Mediterraneo, y li subministrà alientos pera tantas conquistas, que se mencionan en las Coronicas.

No sols es necessari lo comers, per enriqueirse, y ser opulents los Regnes, y Provincias, sino y també las fabricas, com evidentment se veu en Inglaterra, Olanda, França, Genova, Venecia, y altres parts; y se à de reparar, que del comers sens fabricas, sols se vtilisan las personas, que contractan en parts estrangeras, y de las fabricas sen vtilisa tot lo Regne, ò Provincia ahont està establertas, perque dellas sen sustenta molta gent, antes que las robas està en estat perfect, y ames de esta conveniencia tan coneguda sen segueix altra de major, y vniversal à tots, que es lo ser molt mes barato las robas, y per consegüent lo vestir; però las fabricas sens lo comers no donaria tanta vtilitat, perque no se podriàn transportar las robas fabricadas de esta Provincia en altres, y axò se consegueix per medi del comers; y axi vna cosa, y altre es necessaria, y vna sola no de tanta conveniencia, y vtilitat.

Lo major contrari, que se oposa à la abundancia del comers, y fabricas, es la excessiva imposició de drets, y gabelas, y las disposicions rigurosas se fan ab titol de millor exigirse, pues axó distrau als fabricants de continuar sas fabricas, y de aumentarne de novas, y als navegants de acarrear mercaderias en los Ports carregats de vectigals, y los atraça à negociarlas en las Ciutats, en que son modicas las imposicions; y se ha experimentat axi de nostres temps en la Ciutat de Alicante, la qual se exalta ab la ruina del comers de la de Cartagena, transportantse en aquella per causa de la franquesa de drets tota la negociació de Cartagena, y costas del Regne de Murcia; y perque en est Principat no succhezca lo mateix apar que ab tot cuydado, y vigilancia se hauria de atendre en franquejar al comers tot alivio, y que las fabricas del present Principat no tinguessen embarços, ni vectigals, com vuy tenen per raho del dret de Bolla, y quedian tan libres com ho son en totas las otras parts ahont y ha moltas fabricas, y seràn copiosas las de est Principat si del tot se lleva lo dret de Bolla, y medi efficacissim pera ferfen moltas de noves, ab tota perfecció, del que tan necessita lo present Principat.

Perque se ha de considerar, que qualsevol fabricant està restret, y atacat de no poder posar fabrica de robas de seda, y llana, sino tant solament en las Vilas, ó Llochs quey ha Oficials del dret de General, ó Bolla, y se ha de suposar son moltissims los Pobles en est Principat, que noy ha de dits Oficials, ocasionantse de açó tan gran dany com es dexar de haveri moltas fabricas mes quey haurià llevantse lo dret de Bolla.

Axi mateix està restret, y atacat lo fabricant, en no poder posar vna peña en lo Taler ja sia de llana, ó seda, que primerament lo Oficial de la Bolla no posie lo plom dit de rams, y esta diligencia no se fa tant prompte que moltes vegades, y las mes pert lo Oficial fabricant lo treball de vn ó dos dias antes de haverlo conseguit, y despres de ser feta la roba la ha de posar en manifest, per lo que es menester molta escriptura, cosa que en los fabricants, ames del embaràs aporta, es dificultós, per no ser destres en lo escriure, ni pratichs pera portar escriptura tant embarasosa, motiu, que ocasiona no se continuan las fabricas.

Los danys ques segucixen à Cathalunya del dret de Bolla, y de la exacció tan rigurosa de aquell, tenen la Provincia al mes miserable estat, puix no sols arruhina lo estat politich del Principat, però encara ocasiona molts danys, y la perdua, ó perill de moltas Animas.

Perque se obliga à jurar als fabricants, Botiguers, Corredors de Orellá, Sastres, y altres Oficis, que no faràn ni vendrán roba sens Bolla, y en tots se experimenta lo contrari, ocasionantse vn jurament fals; sino han tingut la intenció de compliro quant han jurat; è infinits, tenint la intenció de jurar bè; y com la exacció de la Bolla se fassa ab tant rigor, y ab continuas regonexensas, que las Iglesias no se poden librar, ni las casas, ocasionantse sustos, y de ells à vegades llastimosos danys; cosa sensible

suc-

succehesca tot lo ponderat per la exacciò de tal dret, sent axí que tots los politichs aconcellan se deuen cobrar los tributs, y drets, ab suauitat, y manya, y no ab rigor, per rahò de ser odios sols en lo nom, quant y mes en la paga.

Se deu considerar lo gravamen tan gran, se li segueix de dit dret à vn Principat tan libero, pues lo dret de Bolla ocasiona, que no es duenyo de tallar vn palm de roba son propi amo, sens llicensia de altri, pena de ser perduda la roba, que se troba sens cera, y de pagar grossas penas, vñt los Arrendataris, y los Oficials de la Generalitat tals extorsions, molts vegadas per no haver volgut los duenyos, que tenen roba subjecta à Bolla assentir, à peticions de prestamos, y altres demanadas, que se ha de passar en silenci per no ofendre los oïdos: no es de menos importancia lo gravamen de pagar dret de Bolla de la ganancia fan los que venen las robas, y si son forasteras se paga dit dret, dels que pagan à la entrada de est Principat, y Ciutat; per que sols se paga lo dret de Bolla quant ven las robas lo Botiguer, ò altri, y se paga dit dret conforme lo preu que à venut la roba, y no han faltat alguns pochos noticiosos, que han dit que lo particular no pagava lo dret de Bolla, sino sols lo Botiguer, que venia la roba; y no obstant que no necessita de resposta, se diu, que no sols paga la roba, y dit dret, sino també la ganancia quey fa qui la hi ven.

Finalment son tants, y tan graves los danys, y embarassos, que se segueixen de dit dret de Bolla, per la continuació, y augment de las fabricas de est Principat, que seria no acabar si se haguessen de expressar tots, y de passo se diu, que no es de menos consequencia lo haverse pretes algunas vegadas no pagar dit dret de las robas, que han servit per vistuaris de la Milicia, y ara novament se te intelligencia, que sa Magestat ha fet compendrer à la Illustringissima Cort prenga disposició, perque lo vistuari de sas Milicias no pague dret algu, lo que se conseguirà posantse en execució lo medi, que se proposa.

De tot lo referit clarament se infereix, que la millor forma per pervenir estos, y altres danys, es lo vnic medi llevar dit dret de Bolla, no sols lo que entra à la Generalitat, si també lo dret de Bolla anomenat: lo Plus de Sedas, Bolla de cartas, y Sombreros, que exigeix la Thesoreria, per ser dits drets compresos en los de la nova ampra, pera ser del tot libres las fabricas, de vestigals.

Es constant, que cap à la obligació de la persona, que regoneix estar precis se extinguesca dit dret de Bolla, Plus de Sedas, Bolla de Cartas, y Sombreros, perque sia mes libero lo Comers, y tingan la extensió totas las fabricas de est Principat, y se ne introduescan de novas; donar los medis proporcionats certs, y facils, de exigir per reintegrar à la Diputació, las porcions dexaria de cobrar del dret de Bolla, y la que hauria de suplir per lo dret de Sedas, Bolla de Cartas, y Sombreros, puix se dona per constant, que sa Senyoria Illustringissima, se voldria assu-

mir los drets de la nova àmpra , en la manera y forma , que tan prudential ha discorregut sa Senyoria , per consuelo de molts ; y per facilitar mes lo comers.

Deuse suposar per cosa certa, que la Diputació exigeix per lo dret de General de Bolas de Barcelona , y las de tot lo Principat, vns triennis mes , y en altres menos , y los mes , sols han arribat à valer vnes cent y quinse milia lliuras lo any, y lo menos, vnas noranta sis milia lliuras , ab que prenent lo medi proporcionat , sols entraria à la Casa de la Diputació vnas cent y finch milia lliuras cada any ; y quatre mil y cinquanta en quiscun any , en que se acostuma arrendar lo Plus de Sedas, Bolla de Cartas y Sombreros, importaria ab tot cent nou mil y finch centas lliuras , y no obstant lo referit se podria ampliar, que entrassen en la Diputació cent y deu milia lliuras lo any.

Per remplasar , y fer entrar la sobredita quantitat de cent y deu milia lliuras à la Diputació, en quiscun any, se dona per medi en primer lloch, que imposàs la Illustrissima Cort, vn augment en lo dret de General en las mercaderias y robas , que entrarian en est Principat , tant per mar com per terra , à saber es en las que aniràn expressadas en los Capitols següents.

A todas las robas fabricadas de seda , encara que hi haja or , y plata , à todas las de Llanà y Estani , à las de pel de Camell y altres pels , y à las de Cotó , que entraràn en lo present Principat , tant per mar com per terra, axi com vuy paguen quatre diners per lliura de entrada de dret de General , podria imposar la Illustrissima Cort , que paguessen à dos sous per lliura , en consideració , que essent llevat lo dret de Bolla , en que estaven subjectas , y lo pagavan ditas robas , serà vn dret bastantement carregat en dit genero de robas estrangeras , que à ser major seria ocasió de ferse , y cometrese molts fraus , y per consegüent se cobraria menos dret ; y si se aten al referit se regonexerà , que las robas forasteras tindrà à la entrada lo petxo de deu per cent , y las fabricadas en est Principat nol pagaràn , que serà de gran alivio per las fabricas ; motiu , que ocasionarà à aumentar se , y à ferse de novas , tot de gran utilitat del Principat.

A tot genero de vins , tant blanchs com negras , que entraràn en est Principat per mar , podria imposar la Illustrissima Cort , que pagassen de dret de General , à raho de vint sous per carrega , per raho que sen cull lo bastant en est Principat , y també per ser genero , que permet lo gros dret , y no ab facilitat si poden fer molts fraus.

A tota sort , ó genero de telas , tan de Canem , Lli , y Cotó , de qual sevol especie que sien , que entraràn en est Principat , tan per mar com per terra , no se pot aumentar lo dret , perque pagan à raho de dos sous per lliura , y si se carregava mes dret , serià exorbitant , y ocasió de ferse molts fraus , y no se exigiria la quantitat , que vuy se cobra.

A alguns generos, que per disposicions de Capítols de Cort antichs, pagan de dret de General à la entrada, à cinquanta per cent, per ser cosas fabricadas, apar no se hauria de innovar cosa, pues tingué mira la Cort en posar dit petxo à las forasteras, pera instar se treballassen ditas cosas en est Principat.

A tots emperó los demès generos, y mercaderias de qualsevol especie que sian, que entran tan per mar com per terra, en lo present Principat, axi com vuy pagan quatre diners per lliura de dret de General de entrada, podria imposar sa Senyoria, que pagassen à vn sou per lliura de diners, en consideració, que à posari mes dret, no seria de conveniencia, perque à drets crescuts, se sollicitan los fraus.

A todas las robas, mercaderias, y fruyts de que qualsevol especie sian que exiràn de est Principat tant per Mar com per Terra, no apar innovar cosa en lo dret de General, sino que paguian lo que fins vuy han acostumat pagar segons disposició de Capítols de Cort, per ser part de ells crescut lo dret, y en altres lo que es bastant, que à aumentarlos seria distraurer no se traguessen las robas se fabrican en est Principat, y no entraria lo diner, que de ellas se logra.

De tot lo dret de General ab lo augment referit no te dupte, que importarà vnas setanta milia lliuras lo any, arrendantse aquell per tres anys com es costum, y apar esser precis, y se hauria de anyadir à las tabas de dit dret de General, lo de monedas per ser poch lo valor se trau de ell, y essent arrendament separat, que de ordinari para en ma de Gent fora del comers, fan molts extorcions, todas contrarias à ell, y al dret de la Generalitat.

Per segon medi se dona lo estancar lo Tabaco en esta Ciutat, y tot lo Principat, y se judica que pot importar quiscun any vnas quaranta milia lliuras, lo qual Estanch se hauria de arrendar per sexeni per raho del molt gasto aporta la fabrica de Tabacos, de Molins, y altres cosas; com y també per la prevenció ha de fer lo Arrendatari de todas sorts de Tabacos per lo consumo de tot lo Principat.

Lo medi sobre referit se judica tindrà alguna contradicció, per part del Syndichs dels Pobles, que componen lo Illustrissim Bras Real, per ser vn dels emoluments de que se valen las Vniversitats per subvenció de sos gastos, però si se fa reflexió, que dita imposició, ò Estanch, es per redimir vn dret tan prejudicial al comers, y als mateixos Pobles; com es lo dret de Bolla, y las grans conveniencias los aportarà, no sols als particulars, sino també als comuns, no es duptable assentiran, à dita proposició, y es comú en tots los Regnes de Espanya, França, Aragó, Italia, y molts altres parts, per ser merament vn vici, y no cosa precissa, y essencial; y que no son molt rellevants las rahons se han esparsit, que seria llevar lo medi de exir Tabacos fabricats fora del Principat, perque ab los quatre anys passats, que fou estancat, ne han exit grossas partidas, y foren estadas

tades moltas mes, si las embarcations, y comers, hagues corregut més; y no subsistir altre raho compassiva, que se ha dit, que fora en grave dany dels particulars del Collegi de Adroguers de esta Ciutat,perque las ponderacions las mes vegades sonan mes de lo que son, pues antes de estar tan estès, y arraygat lo vici del Tabaco, que de pochi anys ha, ò es en est Principat; comerciavan ab opulencia los dits Adroguers, y en cara que no fos,deuse atendre primer la vtilitat comuna, que la particular; majorment havent de servir, lo que resultarà de ell, pera redimir lo dret de Bolla, que tant costos es à tots los naturals, y habitants del present Principat, y danyos à las fabricas, y que aumentantse ellas (com no es duptable) es lo medi mes eficaz per enriquir tot lo Principat.

No es duptable, que los medis sobre expressats equivalen à las cent, y deu milia lliuras poch mes ho menos, que se ha donat per constant havian de entrar en cada vn any en la Casa de la Diputaciò.

Si no obstant las reflexions ponderadas, per que se estanquia lo Tabaco, discorria la Illustrissima Cort, dexar lo libero, se proposarà altre medi; assentant, que llevantse lo dret de Bollas es presis fer lo augment del dret de General, en la forma referida;perque las fabricas de est Principat tingan algun avantatge mes que las robas forasteras per alentar als naturals, à aumentarlas, y ferne de novas ab tota perfecciò, y ab la referida suposiciò, y lo judici se ha fet podria importar dit dret de General, ab lo augment vnas setanta milia lliuras; faltarian vnas quaranta milia lliuras per lo compliment de las cent, y deu mil, se ha suposat haver de menester en cada vn any la Casa de la Diputaciò; y per reintegrar aquellas, se ha discorregut lo medi del repartiment per todas las Ciutats Vilas, y Llochs de est Principat, per regonexer ser mes adaptable, que no lo idear nous drets, è impositos, que en qualsevol part son odiosos.

Respecte del referit se suposa, que en Cathalunya hi haurà baix la protecciò de sa Magestat Catholica, vns mil y vuyt cents Pobles, compresas las Ciutats, y si lo comù de cada vna Població, pagave vint y duas lliuras finch sous y sis, quiscun any, se exigirian en vn any, las quaranta milia lliuras regulant, à vn Poble menos, en altre mes respectivè segons lo numero, y calitat dels habitants; y seria molt sensible, que per cosa tan modica se dexas de redimir lo dit dret de Bolla, que à la realitat es lo mes riguros, y prejudicial de quants ni hage, no sols en esta Provincia, sino en altres.

Assentint la Illustrissima Cort, à extinguir lo dret de Bollas, es precis, que també se extinguescan tots los Oficials, que tenen exercici en dit dret en tot lo Principat, y com alguns de aquells, (que serian pochi) tenen lo Ofici comprat, seria just atendre à la Justicia, y raho los assisteix, yà estos à par sels hauria de pagar la mitat del salari, que gosavan, sens adealles, ates que no tindran ocupaciò, ni treball en lo Ofici; y per extinguir dits Oficials podria resoldrer la Illustrissima Cort, donar facultat, y poder als

als Deputats, y Oydors de la Generalitat, que en quiscun trienni lluhif-
sen vn Ofici, estimant aquell en la quantitat, que farà constar lo tal quel
obte, ab escriptura publica, que sen haurà pagat quant lo comprà, y
tots los demès Oficials queden extincts sens haverlos de pagar cosa per
salari, ates que obtingueren lo Ofici per mera gracia, y no per cost, ni
remuneració de serveis, sino sols mer agasajo, y amistat de qui lay presen-
tà; entenentse emperó, que los Oficials, que seràn necessaris per la co-
llectació del dret de General de entrada, y exida de est Principat, que
seràn tots los Taulers de las costas del Mar, los fronterissos del Regne de
Valencia, y Aragò, los de la Montanya, que confrontan ab la França, y
los que confrontan al Rossellò, han de quedar per la dita collectació, y
cobrança de dit dret de General, pues als demès Pobles de Cathalunya,
no son necessaris, ates, que sols se collecta lo dret de General en las Vilas,
y Llochs immediats al Mar, ò fronteras, que es per ahont poden entrar, y
exir las mercaderias; perque à tenir Oficials per dins de Cathalunya, no
serviria de alguna vtilitat per dit dret de General, y ocasionaria gastos
de salaris, y serian inútils per no tenir treball ni exercici algu.

Per major seguretat, de que las robas forasteras paguien à la entrada
de est Principat lo dret de General, ab lo nou augment fahedor, y evitar,
que no se fassen fraus, es precis, que à todas las pessas de roba de Seda,
Llana, Estam, Pel, y Cotò, que entraràn à est Principat sels hage de
posar vn plom de General, com ja se acostuma, y essent axi mateix estil,
que todas las robas de Llana, y Estam, que se fabrican en est Principat
aportan vn plom de senyal de la Vila, ò Lloch, de ahont se son fabri-
cadas; per major corroboració de que se son fabricadas, en est Principat,
se hauria de obligar als Oficials fabricants, que al cap de quiscuna pessa
hagen de posar lo nom del fabricant, que axi se estila en Segovia, Car-
cassona, y moltras altras parts, observant lo mateix ab tots los texits de
robas de Seda, que se fabricaràn en est Principat, y ab esta diligencia se
lograrà, que hi haurà dos senyas per conexas las robas fabricadas en est
Principat, que la vna serà lo plom del Poble ahont son fetas, y lo altre
lo nom del Artifice, y esta vltima circumstancia serà ocasiò, que tots se
esmeraràn en fer las robas bonas, y lo qui las farà millor adquirirà lo
aplauso de bon fabricant, y à esta imitació se esmeraràn tots los altres.

Deuse posar à la intelligencia de la Illustrissima Cort, que si abraffa-
ve lo medi de estancar lo Tabaco, ho podria executar luego de averse clo-
sas las Corts Generals, per tot lo temps, que faltaria fins à finirse lo
trienni del dret de General, y Bollas, y sis anys mes; fundas esta preven-
ció, que haventse de llevar lo dret de Bollas, y aumentar lo de General
no podria ferse fins haver acabat lo trienni de dits drets, perque à exe-
cutarse de present se suscitarian moltras dificultats ab los Arrendataris ac-
tuals de dits drets, y no seria facil trobar en todas lo expedient; y estan-
cant luego lo Tabaco, lograria la Diputació lo fruyt de vn any, y quatre
mesos

meſos, per lo menos, antes que entràs la extinció del dret de Bollas, y lo augment en lo de General, y lo que resultaria de dit Estanch de Tabaco en los setſe meſſos referits, podria refoldrer la Illuſtriſſima Cort, ſe aplicàs als gaſtos tan creſcuts, que haurà ſuportat la Diputació durant la celebració de ella.

De tot lo referit inferirà ſa Senyoria Illuſtriſſima, que ſols ab lo dret de General ab lo nou augment ſahedor, y lo que resultarà del Estanch del Tabaco, es lo baſtant per reintegrar, à la Caſa de la Diputació tot lo que logra de las Bollas, y General, y eſtancantſe luego lo Tabaco, podrà remplasar los gaſtos tan creſcuts haurà tinguts dita Caſa de la Diputació, en la celebració, y conluſió de las Corts, y ab dits medis conſegueix ſa Senyoria Illuſtriſſima, lo extinguir lo dret de Bollas, que tant nociu, y perjudicial es à tot lo Principat, y à las fabricas hi ha en ell, y lo que priva ſe ne augmenten de novas.

Tot lo diſkurs ponderat en eſt paper, ò ſubmet la perſona, que la format à la gran comprehenſió, y correcció de ſa Senyoria Illuſtriſſima, aſſegurant, que lo motiu ha tingut en ferlo, es eſtat deſitjar ſe augmente lo Comers, y ab ell ſe enriqueſca aqueſt Principat, pera que ab mes facilitat pugà attendrer al major ſervey del Rey Noſtre Senyor (que Deu guarde) y à la conſervació de ſas prerrogativas, vſos, y coſtums, que es lo blanch de ſa Senyoria Illuſtriſſima.